

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ :
 J. AN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Križ nosiaci Pán Ježiš Kristus.

Sekularizácia.

Slovo sekularizácia znamená toľko, ako shabanie cirkevných majetkov. V ktorejkoľvek krajine nepriatelia kresťanstva, zvlášte katolíckej cirkve, shabali cirkevné majetky, povedali o tom, že je to sekularizácia. Od jedného času aj u nás v Uhorsku spomínajú veľmi často túto sekularizáciu. Nepriatelia katolíkov píšu o tom v novinách a rečia vo verejných shromaždeniach.

Katolícku cirkev o majetky jej olúpif majú ako hlavný punkt v jejich programme freimaureri. Za freimaurermi ako najhlavnejšiu úlohu to isté vzali si pred seba socialdemokrati. Odobrať katolíkom kostoly, farské a školské stavania, kláštory mníchom a mníškam, paláce, domy a pozemky biskupom a kapitulám, základiny, fundácie dobrodejným a kultúrnym ustanovizňam, to všetko je cieľom socialdemokratov. Nad bezbožnými plánmi freimaurerov a socialdemokratov sa nikto nezastaví, bo o nich vie celý svet, že verejne zapierajú Boha a že sa honosia s tým, že nemajú ani náboženstva, ani vlasti. Oni sú pyšní na to, že sú tuláci!

Ako sa nad zámerami freimaurerov a socialdemokratov nikto zastavovať neide, tak v hĺbinách útrob svojich pohoršif sa musí nielen každý katolík, lež i každý veriaci kresťan nad tým pohybom, aký dňa 18. septembra nasnuvali v Budapešti ľudia, ktorí dľa svojho stavu povolani sú zastávať a brániť kresťanstvo a nie rušif a štrbiť svornosť medzi rozličnými vierovyznaniami, lež ju upevňovať v záujme vlastného vierovyznania a vlasti.

Kongressy vydržovali dňa 18. septembra v hlavnom meste pastori kalvínskeho vierovyznania a luteráni baňského cirkevného okresu. Na oboch kongressoch slyšaf boto tie najnespravodlivejšie a najneslušnejšie nápady proti katolíckej cirkvi. Predsedom kongressu kalvínov bol Dezi-der *Balthazar*, pastor a dekan v Hajduböször-ményi. Tento predseda, ktorý je ostatne už známy ako ostrý prirvenec socialdemokratov, predostrel kalvínskemu kongressu návrh, aby po celej krajine, u zákonodarstva a u vlády zavedená bola akcia, aby *cieľom odzbrojenia klerikálnej reakcie zákon XX. z roku 1848. prevedený bol v tom zmysle, aby všetky cirkevné majetky shabané boly.* Tento návrh prijal kalvínsky kon-

gress s nepatrnou zmenou a so strašne veľkým hlukom.

Dňa 18. septembra držal tiež valné shromaždenie baňský cirkevný okres luteránskeho vierovyznania. Na tomto zase Michal *Zsilinszky*, štátny sekretár na odpočinku a dozorca cirkevného okresu s celým dôrazom to tvrdil, že najväčšou prekážkou vývinu luteránskeho vierovyznania je tá okolnosť, že zákon XX. z r. 1848. doposiaľ úplne prevedený nenie. Následkom toho, že upáda luteránske vierovyznanie a medzi jednotlivými konfessiami nenie svornosti.

Na oba tieto nápady, akými oborili sa tak kalvíni v jejich kongresse, ako luteráni vo valnom shromaždení baňského cirkevného okresu, odpovedáme v krátkosti, že sú oni nanajvyš nespravodlivé a svedčia o úplnej zaslepenosti tých, ktorí dľa svojho stavu brániť by mali kresťanstvo, nie ale podkopávať ho k vôli freimaurerom, socialdemokratom a iným neznabohom.

Nespravodlivé sú nápady kalvínov a luteránov proti katolíkom. Oni majú svoju autonomiu, samosprávu. Že ale protestanti autonomiu dostali pod nemeckou vládou, to môžu ďakovať len katolíckym veľmožom, tak svetským ako aj cirkevným. Katolíci doposiaľ nemajú autonómie, zato ale žiadnemu katolíkovi nepríde na um napádať buď kalvínov, alebo luteránov. Kalvínske a luteránske vierovyznania vždy boly účastné štátnej podpory. Najnovšie vykázané sú im ku zaokrytiu cirkvých potriebností *tri milliony korún.* Katolíci nedostali od štátu nikdy ani deravého groša. Zato ale žiaden katolík nezavidí to protestantom, že ročite tri milliony korún podpory dostávajú. Ba aj túto štátnu podporu ďakovať môžu len vplyvu katolíkov.

O krátkozrakosti, keď nie o úplnej zaslepenosti kalvínov a luteránov svedčia jejich nápady proti katolíkom. Mali by oni to dobre vedieť a vo dne v noci na to myslieť, že keď štát v prevedení XX. zákona z roku 1848. odoberie katolíkom všetky cirkevné majetky, odoberie ich aj kalvínom a luteránom. Jestli majetky katolíkov prídu na bubon, môžu byť o tom presvedčení, že vtedy príde na bubon aj všetko, čím kalvíni a luteráni vládnu. Nastane vtedy úplná rozluka cirkve od štátu. Štát nebude podporovať žiadne náboženstvo a vierovyznanie. Nebude potrebovať ani kostoly, ani kazateľnice, lež nebude

potrebovať ani kňazov, ani pastorov. Nech teda kalvíni a luteráni nerežú haluze pod vlastnými nohami.

Michal Zsilinszky tvrdil na valnom shromádení baňského cirkevného okresu, že luteránske vierovyznanie klesá a nemôže sa vyvíňovať a že medzi konfessiami nenie svornosti, bo XX. zákon z roku 1848. nenie prevedený. Neideme skúmať, či je tomu ozaj tak, že luteránske vierovyznanie klesá a vyvíňovať sa nemôže. To ale s istotou môžeme tvrdiť, že tomu nie je zákon XX. z roku 1848. v jeho neprevedenom stave na príčine, lež viacej tie cirkevno-politické zákony, za ktoré naši bratia luteráni až tak veľmi horlili. Jestli ale medzi jednotlivými konfessiami panujú nesvornosť a náboženské trenice, tomu nikto iný nenie na príčine, ako bratia kalvíni a luteráni s jejich nespravodlivými a nad mieru opovážlivými nápadami proti katolikom.

O v každom ohľade trúchlej akcii kalvínov a luteránov minister výučby gróf Albert Apponyi vyslovil sa nasledovne: Dozvedel som sa, že udajná akcia kalvínskych duchovných *nebude mať pokračovania* a že vážnejšie živly kalvínskeho vierovyznania ku takejto akcii by sa ani nepripojily, bo by to malo za následok *úplné porušenie pokoja medzi konfessiami*. Lúto by mi bolo, keby ľahkoverné živly dali sa upotrebiť kroz čierne moci, ktoré len preto, aby upevnenie Uhorska nemožným učinily, ničoho, ba ani toho sa nezhrozia, že medzi konfessiami porúchajú pokoj, ktorý práve teraz postaviť chcem na pevný základ. Najväčšieho polutovania hodné bolo by spomenutú akciu započat práve teraz, keď najpriaznivejšiu náklonnosť a najlepší úmysel prejavujeme, ba keď s úspechom a skutkami dokázať môže vláda, že uplatniť chce a uplatní všetky opravené požiadavky protestantov, *proti čomu zo strany katolíkov nerobia sa žiadne prekážky*. Akcia kalvínskych duchovných nanajvýš protivná je stanovisku, ktoré ja zaujímam a ak v nej pokračovať budú, tým len tú akciu zastavia, ktorú som ja započal cieľom spravodlivého prevedenia zákona XX. z roku 1848.

Dr. Otokar Prohászka, biskup stonobohradský, vyslovil sa v tejto záležitosti nasledovne: Veľmi ma prekvapil tento pohyb kalvínskeho duchovenstva. Tito páni prejavujú len jejich veľkú zaostalosť v posudzovaní našich ve-

rejných pomerov, keď sa púšťajú na cestu *pre-piateho radikalizmu*. Ti, čo schvalujú sekularizáciu dnes, nepostoja pri tom zajtrá, lež *odopru každú možnú podporu cirkvám od štátu*. Vtedy ale čo vyhrajú tí, čo vo včerajšom zasadnutí vydali jejich heslo? *Najskorej len to, že cirkevné majetky prejdu do rúk cudzincov a prispejú ku sosilneniu neprajných nám živlov*. Celý tento pohyb, jdstli sa v ňom pokračovať bude, stane sa ostatne len prameňom náboženských treníc medzi konfessiami.

Mikuláš Zboray, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany o akcii kalvínskych pastorov konečne povedal toto: Za veľmi podivnú vec to držíme, že práve vtedy, keď štát tri milióny korún chce obetovať na protestantov, ako čiastočné prevedenie zákona XX. z roku 1848., kalvínski «kňazi» nie žeby tos povďačnosťou prijali, lež opovažujú sa žiadať, aby odobrané boly katolíkom cirkevné majetky. Táto myšlienka pochádzať môže len z nesmiernej vysokomyselnosti, tým viacej, že protestantski «kňazi» veľmi dobre vedia, že ani my katolíci, ktorých je trochu viacej v krajine, nedostávame od štátu to, čo nám dľa práva a zákonov prislúcha, Zákon XX. z roku 1848. obsahuje v sebe aj to, aby autonómia jednotlivých konfessií v neporušenosti bola zachovaná. *Či ale katolícka cirkev už dostala autonómiu?* Žiada si ju ale dost dávno. Miesto toho s tým vystupujú teraz protestanti, že im je treba *sekularizácia*, odobranie cirkevných majetkov katolíckych. *Táto žiadosť nenie spravodlivá, kresťanská, múdra a najmenej slúži ona k dobrému vlasti.*

Kto prísne skúma účinkovanie kresťanskej ľudovej strany, ten vie, že ona medzi jednotlivými konfessiami rozbroje nikdy nerobila. Nevyužítkuje teda ku náboženským treniciam ani prítomnú akciu protestantov. Práva katolíckej cirkve a ľudu, kresťanskej láske zodpovedne zastávať bude neohrozene ako posiaľ. Ku tomuto povzbudzuje ju terajšie vystupovanie protestantov. V týchto šlachetných a spravodlivých cieľoch a právach aj nech každý kresťan a katolík verne, horlive a odhodlane podporuje kresťanskú ľudovú stranu.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Dorozumejme sa.

Počnem tým, že nedávno ma potkalo nešťastie. Pre moje články v «Krešťane» uverejnené upadol som totižto v nemilosť nábožného párika Týždenníkovského. Pán «Týždenník» menuje ma odrodilcom a bratovrahom, pani «Týždenníková» ale narieka, že ja kazím auktoritu katolíckeho duchovenstva. Nuž to je už toho zase príhodne naraz! A práve preto nemôžem to bez slova pominuť. Nuž: jestli Hlinkove kotrmelce neschvalovať a jednanie Lúčanov a Ružomberčanov zatracovať znamená tolko, čo odrodilcom a bratovrahom byť, — tak som! Lež vtedy: Daj Pane Bože ľudu nášmu čím viac odrodilcov a uchovaj ho od hodžovských rodolubov. Lebo jak rod svoj milovať znamená tolko, čo ľud k hriechom povzbudzovať a hnať ho do zkaždy duševnej, tak udajní priatelia ľudu slovenského sú najväčšími nepriateľmi jeho. — Jestli «Ľudové Noviny», ktorým je nie svätou ani pečať sv. spovede, lež vypisujú i to, čo kňaz niekomu pri spovedi povedal; ktoré i to vypíšu, že v ktorejkoľvek obci ľudia tak volajú psa, jako farára; ktoré verejne schvalujú krádež (keď Lúčania pobrali farárovo seno), jestli, hovorím, tieto noviny bránia auktoritu kňazstva, a ja ju kazím, tak uchovaj Bože ľud slovenský od skyčákovských brániteľov viery. Ozaj človekovi rozum zastane, že takéto veci môžu byť uverejnené v časopise, ktorého spolujateľmi sú i i katolícki kňazi! Lebo veď so zdravým rozumom nebude len nikto tvrdiť, že takýmto spôsobom bráni sa viera a udržuje sa auktorita kňazstva?!

Ozaj, čím diaľ, tým viac sa dokazuje, že docela oprávnenou bola tá nedôvera, ktorou vôbec katolícke duchovenstvo prijalo nastávajúcu «slovenskú ľudovú stranu.» Lebo bárs ohlas Skyčákov bol hlas Jakubov, lež z pod kepienka nábožnosti už aj vtedy trčaly srsťou zarastene ruky Ezauove.

Ľudia pohrdajúci príkazmi Božími i cirkevnými stavajú sa za obrancov viery; ľudia, čo roky a roky neslyšia svätej omše, nepristupujú k sviatosti pokánia viedli processie štrajkujúcich Ružomberčanov a dávajú radu, vlastne vedú za nosom pomýlených Lúčanov. Nedávno písaly noviny, že Šrobár rečnil na shromaždení ne-

znabohov socialistov, kde medzi iným vyslovil sa, že kňazi katolícki učením svojim ohlupujú ľud. Toto je teda tiež ten obranca viery, toto je ten najdôvernejší súdruh kňazov národníarskych. I jako že by človek neprišiel na tú myšlienku, že pod plášťom vydobíjania národníarskych práv vlastne úmyselne vydiera sa náboženstvo zo srdca ľudu. To sa síce dalo predvídať hneď od počiatku skrsnutia sa národnostnej strany. A keď sme my kňazi ľudoví preto výčitky robili bratom-kňazom protivnej stránky, obyčajne odbavili nás tým, že hľa, Jehlička je človek múdry, charakter bezúhonný, do vecí zasvätený, a on je tiež v tej strane. No, onedlho tento nám za príklad stavaný kňaz prišiel tiež k tomu presvedčeniu, ktorého sme my, a zanechal stranu národnostnú. Človek by si bol myslel, že ho budú nasledovať aj iní kňazi, ktorým slúžil za príklad No, nestalo sa to! Tí jakousik nepochopiteľnou slepotou omámení ešte vždy podporujú tú stranu, ktorej časopisy i významší vodcovia verejne bratričkujú sa s nepriateľmi viery a ľud ženú do nevery alebo do ľahostajnosti vo viere.

Že je tomu tak, vysvitá to i z toho, že keď nedávno niektoré časopisy zmienili sa o tom, že sa snáď utvorí nová kresťansko-sociálna politická strana, v jejž programme obsahovali by sa i slušné práva a požiadavky národnosti, slovensko-národnostné časopisy už vopred vystríhajú ľud slovenský, aby takej strane neveril a k nej sa nepripojil. Prečo? Nuž prečo že iné, iba preto, že niektorým národniarom nezáleží na tom, aby ľud došiel svojho práva, lež docela na inom, k iným cieľom sú potrebné dnešné smutné pomery, nechcú, aby bol pokoj, lebo keď by tento nastal, všetky ich plány by boli zmarené a oni by boli zase len tým, čím boli, totižto: nič.

Nepochopiteľnou vecou je, že toto kňazi, ich privrženci nenahliadnu. Alebo možno že i nahliadnu, lež kam že už teraz z konopí, keď sú vyše hlavy v nich? Nuž kam z konopí? Iný smer dať celému pohybu národnostnému. Istou vecou je, že vážnosti celej národnostnej strane dodávajú kňazi katolícki; bez nich nebol by dosiahol celý pohyb žiadneho významu. To sa dosvedčuje i tým, že jeden ich nádejný kandidát hovoril, žeby kandidoval v tom okrese, keď by aspoň len jeden katolícky kňaz držal s ním.

Teraz už: neverím, žeby katolícki kňazi národnostnej strany schvalovali smer časopisov svojej strany a spôsob agitovania niektorých národnárov. Je-li ale tomu tak, od nich závisí, aby sa ten smer premenil, aby úbohý ľud slovenský nebol olupovaný o vieru pod plášťom národnostných práv. Takýmto spôsobom by sme sa už potom mohli dorozumeť. Pravda, že najväčšou prekážkou vzájomného dorozumenia sa je to, že naši vlastní bratia oltárni národnostnej strany nepredpokladajú v nás ani za mak lásky k ľudu, držia nás skutočne za nepriateľov jeho, za potlačiteľov slušných práv jeho. A to zväčša preto, že obyčajne ani nečítajú krom svojich časopisov nič iného, alebo bárs i čítajú, viac veria Hodžovi, ako svojim oltárnym bratom. Jako že to ale možno uveriť, že my kňazi ľudoví sme skutočne takými, jako nás maľujú noviny národnostnej strany? Nie je tak! Každý človek vie, že ľudu slušne prináležia isté práva, aby sa jeho občianske polozenie zlahčilo. Od priznania týchto sa neodhadzuje ani snemová kresťanská ľudová strana. Lež za utopiami sa sháňať, v ľude povzbudzovať požiadavky, čo nikdy splnené nebudú, a k vôli týmto hnať ľud do nešťastia i telesného i duševného, to k čomu je dobré? Mierne, slušnému slovu porozumie každý. A ja myslím, že keď by miernej povahy údovia národnostnej strany zostavili si *minimum* (najmenšiu časť) svojich požiadaviek, a tak isto i lojalni privrženci ľudovej strany zase svoje *maximum* (svoju najväčšiu časť), nebolo by medzi nimi tolkej odchýlky, že by sa vyrovať nedala, a takto by sme sa už raz dorozumeli. Pokúsme sa, próba neškodí! Ľuďom dobrej vôle s pomocou milosti Božej všetko je možné. A nám katolíckym kňazom i jednej i druhej strany musí záležať na tom, aby dnešné nadmieru smutné a škodné pomery už raz prestaly!

I dorozumejme sa, dokým je nie pozde!

Teraz ešte toto: Čo sa svedoctva Lúčanov v «Slovenskom Týždenníku» dotýka, na to odpovedám s Osvaldom (Ľudové Noviny): Kolko by platilo toto svedoctvo v iných okolnostiach? Takto ale čo platí svedoctvo ľudí, čo nezachovávajú tretí príkaz Boží (nechodia do kostola, ba ešte tých, čo do chrámu Božieho idu, blatom a hnojom obhádzu); čo nezachovávajú štvrtý príkaz Boží (svojho duchovného predstaveného

zneuctujú, na neho vykrikujú, jako na nejakú mršinu); čo nezachovávajú siedmy príkaz Boží (berú cudzie seno, bijú obloky, došliapu kapustu a obilie tých, čo do kostola chodia); čo nezachovávajú štvrtý príkaz cirkevný (nevykonajú si veľkonočnú svedčnosť?). I prečo by mali zachovať títo práve ôsmy príkaz Boží a vydať pravé svedectvo?

Lež dajme tomu, žeby tí Lúčania ôsmy príkaz výnimečne i zachovávali, to svedectvo i tak mnoho nestojí, lebo kto že vie dokázať, či tá mienka ministrova sa potom nezmenila?!

I «Ľudovým Novinám» odpoviem na krátko: Píšu, že ushovorený s Janovčíkom a Smižárom prepadáam Moyša a Lúčanov! Nuž s nikým som sa neushovoril, ani som nevedel, či kto bude niečo písať; a článkami mojimi nikoho neprepadáam, len svätú pravdu píšem, čo jestli sa komu nevidí, nech dokáže protivné. Chcel-li by som niekoho prepádať i mohol i vedel by som iné a inakšie písať.

Jozef Tomkulják, farár pucovský.

Socialdemokrati a jejich slepí privrženci — národníari.

Že socialdemokrati a národníari sú krutí nepriatelia viery kresťanskej, najmä ale cirkve katolíckej, to *socialdemokrati* verejne dokázali vo Francúzsku, kde katolíkov o jejich vlastný majetok orabovali; národníari ale tiež to dokázali v Zohore, najmä ale v Ružomberku a na Lúčkach, kde sväté sviatosti prijímať a služby Božie navštevovať veriacemu ľudu zakazujú. Od takých bohaprázdných ľudí, ako sú socialdemokrati ani iné očakávať nemôžeme. Ľud búriť, znepokojovať, *všeliaké nemožné veci mu sľubovať*, ľud do štrajku hnať jak proti svetským a cirkevným vrchnostiam, tak aj proti samému Bohu, toto je známe remeslo Izraelov, Grosmannov, Weltnerov, Hodžovcov! Nečudujme sa im ale, veď oni z toho ľahko žijú!

Socialdemokrati a jejich slepí privrženci — národníari — všade plnou hubou vytrubujú, že v Uhorsku dotiaľ nebude dobre, dokiaľ do života nebude uvedené: «*všeobecné volebné právo*». Ono dľa jejich mienky má byť tým zázračným elixírom, ktorý všetky rany, na ktoré naša drahá

vlast krváca, naraz zahojí a každého človeka urovnoprávni. To všeobecné volebné právo v krátkom čase aj u nás má byť zavedené. V ministerstve vnútra ho už kodifikujú a na tom sú, aby ono nebolo riedlom všeobecnej anarchie. Samosebou sa rozumie, že shotovenie takéhoto zákona pomaly ide a mnoho času potrebuje.

Socialdemokrati teraz v tom sa ustálili, že jestli uhorská vláda *hneď*, ale *hneď* nezačne v parlamente pojednávať o všeobecnom volebnom práve, vtedy Weltner, Grossmann a iní židia a vodcovia socialdemokratov vydajú rozkaz robotníckej triede, aby dňa 10. októbra štrajkoval každý robotník po celej krajine! A títo čamblavi krivonosci sú toho domnenia, že na jejich rozkaz po celej krajine každému robotníkovi dňa 10. októbra skutočne z ruky vypadne sekera, rýľ, motyka! A toto veľké nešťastie od krajiny len pod tou podmienkou sú náklonní veľkodušne odstrániť, ba čo viac, čuj svete! aj *všeobecného volebného práva sú hotoví sa zrieknuť*, jestli vláda všetky školy zoštátni a cirkevné majetky shabe!

Hľa, teraz už vieme, že červení socialdemokrati a s nimi spojení národnári prečo robia taký vresk o to všeobecné volebné právo! Podľa tohoto vyznania jejich úmysel nenie ten, aby skrže všeobecné volebné právo nízke vrstvy ľudu svoj osud jak v hmotnom, tak aj v mravnom ohlade polepšili, lež aby pomocou všeobecného volebného práva cirkev katolícku tak ozbíjali, jako to urobili vo Francúzsku, kde cirkev orabovali nielen o jej majetky, ale aj z kostolov posvätených povyhánali katotíkov.

U nás v Uhorsku ani bývalej liberálnej vláde nenapadlo to, čo teraz zamýšľajú učiniť socialdemokrati a národnári. V Uhorsku je asi 1 million židov a asi 17 millionov kresťanov. Pravda by so sebou donášala, aby židia len 19. čiastku vládli z majetkov a z vplyvu na verejné záležitosti. Z nedbanlivosti kresťanstva ale židia vládnú u nás z majetkov krajinských asi jednou tretinou a vplyv majú na všetko. Naším socialdemokratom a národnárom ale ešte aj toto je málo. Nenie na tom dosť, že majetky menších zemanov a roľníkov už všade — najmä ale na Horniakoch — sú dočista v pazúroch židovských, socialdemokrati a národnári teraz za to bojujú, aby aj naše cirkevné majetky čím skôr prešli do rúk Schwarcov, Pollákov, Grünov a

všeliakých Icikov. Načím všetky školy štátnymi učiniť, znak sväteko kríža zo škôl povyhadzovať, vyučovanie katolíckeho náboženstva v školách zakázať a v kostole len to bude dovolené kázať, jak sladké je to jarmo židovsko-socialdemokratické! Kto pod týmto jarmom opováži sa stonať alebo ponosovať, toho známymi prostriedkami prinútiť, aby mlčal.

Tu sa snáď nejeden, ktorý schvaluje politické zmýšľanie Hodžu a Skyčáka, v duchu opýta: nuž či národnári naozaj to chcejú, čo aj socialdemokrati? Veru áno! Veď Hodža vo svojich novinách zretedne sa osvedčil, že *«socialdemokrati a národnári sú jedno a to isté»*. A tak z tohoto nasleduje: že kto nechce, aby židom ešte väčšie rohy narástly, kto nechce, aby zo škôl vyučovanie náboženstva vytvorené bolo, kto nechce, aby cirkev o svoje majetky orabovaná bola a aby tieže majetky komu inému, ako židom predané boly, kto nechce, aby v krajine nepokoj a rozbroj sa rozmáhal, ten nielen že nesmie byť socialdemokratom alebo národnárom, lež proti tejto pliaže, proti tomuto malomocenstvu všemožne bojovať musí. To je povinnosť v prvom rade kresťanská a v druhom rade vlastenecká.

Ludák.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krešťan-a»!

POLITICKÉ CHÝRY.

Kresťanská ľudová strana v Šáriši.

Na území stolice šarišskej neohrožene pokračujú kresťanskí ľudáci v tom šlachetnom diele, aby pospolitý ľud poučili a shromáždili pod zástavu kresťanskej ľudovej strany snemovej. Že aj táto politická strana na vidomoči zmáha sa v slolici šarišskej, toho zrejmým svedectvom je posledné ľudové shromáždenie, ktoré dňa 22. septembra vydržované bolo v obci *Alsó-Szalók* vo volebnom okrese héthársskom. Ku tomuto shromáždeniu prišli vo veľkom počte voličia nielen z miesta, lež i z nasledujúcich obcí: Felső Szalók, Hambor, Tarca, Berzevice, Magas, Csendespaták a z menších dediniek

celého okolia. Na shromaždení prítomní boli ďalej: Koloman *Brestyenzsky*, dr. Emil *Gyuriss*, krajinský vyslanecovia; Gejza *Petrásevich*, spolupracovník novín «Alkotmány»; Eduard *Soltész*, predseda okresnej ľudovej strany; Achill *Baán*, statkár; farári: Ján Grega, Michal Szmetkovszky, Jozef Téglássy, Ondrej Fenyvesházy, Ján Marhevka, Jozef Reiner. — Jozef Zelenyi, Michal Gulyás, Ondrej Fejér, Štefan Miklós, Jozef Gurkó a mnohí iní. Vrchnosť zastupoval správne a spravodlivo slúžny Barna *Spillenbery*.

Shromaždenie zahájil ako predseda oduševňujúcimi slovami krajinský vyslanec dr. Emil *Gyuriss*. Za tým obľúbený rečník Šarišanov krajinský vyslanec Koloman *Brestyenzsky* držal reč o programme a účinkovaní kresťanskej ľudovej strany. Predovšetkým vyložil zretedne a všetkým prítomným zrozumiteľne zkazonosné a záhubné účinkovanie starej liberálnej strany. Prebudené povedomie kresťanov pod grófom Ferdinandom Zichy založilo kresťanskú ľudovú stranu. Liberáli stali sa zbytoční, živorenie svoje prefahovali neblahými zákonami cirkevno-politickými, o ľud ale zhola nič sa nestarali, ba ho utláčali. Proti temuto povstala kresťanská ľudová strana, ktorá teraz náležite sriadená a pevná vo veľkých rozmeroch šíri sa aj po stolici šarišskej. Po zreteľnom vykladaní známeho programu kresťanskej ľudovej strany poučil ľud o tom, že má nielen povinnosti lež aj práva, ktoré svedomite užívať má každý volič, najmä pri voľbách. Shromaždené obecnstvo s hlbokou pozornosťou naslúchalo vysvetľovanie obľúbeného rečníka a po zakončenej reči vyznačili ho hlučnými ováciami.

Druhý rečník bol Jozef *Reiner*, farár tarczy, ktorý zápalistými slovami rečnil o kresťanskej ľudovej strane a o malých ľuďoch. Ako opravdový syn ľudu mluvil ku srdcu všetkým prítomným a spomenul, čo všetko urobila doposiaľ kresťanská ľudová strana za malých ľudí a čo za nich a k jejich dobrému urobiť zamýšľa v budúcnosti. Vysvetlil, ako snaží sa pofažne daňovej reformy, postupnej a burzovej dane, taktiež dotyčno ustálenia najmenšej čiastky k vyživeniu potrebnej a ohľadom zotrenia dane od hlavy všetko vynaložiť, aby neznesiteľné farchy ľudu ulavené boli. Konečne podotknul rečník, že medzi všetkými politickými stránkami jedine kresťanská ľudová strana skutočne zastáva záujmy spoločitého ľudu, ako opravdová strana ľudová.

Keď nato Ondrej *Fenyvesházy*, miestny farár poďakoval sa rečníkom v mene početne shromaždeného obecnstva, krajinský vyslanec dr. Emil *Gyuriss* zápalistou rečou zaključil shromaždenie.

Obecnstvo za hlučných ovácií rozišlo sa v poriadku do videnia pri najbližšom ľudovom shromaždení dňa 29. septembra v Nagy-Sárosi.

Vyšetrovanie v záležitosti pezinského mandátu.

Ku vyšetrovaniu pezinskej náhradnej voľby poveril snem krajinského vyslanca Barna Buza, ktorý vyšetrovanie už aj započal a minulý týždeň previedol ho v

obci Račíšdorf. Výpovede svedkov v tejto obci ku vyšetrovaniu predvolaných, sú pre stránku Ivánkovu veľmi nepriaznivé. Dľa týchto výpovedí, následkom poburovania národnárov dopustili sa tu mnohí veľkých výstupkov. Viacerým voličom kresťanskej ľudovej strany vyrúbali vinohrady a zašpinili domy. Učiteľ Koloman Törs pod prisahou svedčil, že ho asi tridsať sfanatizovaných chlapov sekerami napadlo a hrozili sa mu, že ho zabijú. Vo vyšetrovaní po druhých obciach sa ďalej pokračuje.

Ako z doterajšieho vyšetrovania vysvitá, mandát pána Ivánku nestojí veľmi chýrne.

Pozvanie.

Horliví voličia kresťanskej ľudovej strany volebného okresu malosibínskeho v nedeľu dňa 29. septembra o poltretej hodine popoludní v obci

Nagysáros

na priestore pred Jozefom Levendovszky vydržiavajú

Ľudové shromaždenie

kresťanskej ľudovej strany s nasledujúcim programom:

1. **Zahájenie shromaždenia.** Drží: *Georg Szmercsányi*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.
2. **O potrebnosti kresťanskej ľudovej strany** Drží: *Jozef Vassko*, farár zborovský.
3. **O programme kresťanskej ľudovej strany.** Drží: *Ján Telekessy*, dekan a farár.
4. **O účinkovaní kresťanskej ľudovej strany.** Reční: *Koloman Brestyenzsky*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.
5. **O volebnom práve a organizácii kresťanskej ľudovej strany.** Drží: *Ján Kurinszky*, farár sinneiský.
6. **O kresťanskej ľudovej strane a o malých ľuďoch.** Drží: *Eduard Soltész*, péchujfalušský farár.
7. **O potrebnosti terajšieho podporovania kresťanskej ľudovej strany.**
8. **Zakončenie shromaždenia kroz predsedu.**

Nagysáros, dňa 5. septembra 1907.

Riaditeľstvo.

K našemu vyobrazeniu.

Cirkev katolícka dňa 14. septembra svätieva deň Povýšenia svätého Kríža. Slušno je teda cteným čitateľom našim z tejto príležitosti predstaviť vyobrazenie shotovené podľa okrazu 400 rokov starého, ktorý našli nedávno v jednom kláštore talianskom.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

B E S E D N I C A.

Exekútor.

Slnko vykuklo z poza oblakov a Julia ponáhľala sa otvoriť okno oživujúcim lúčom. V skrovne ale pekne zariadenej malej izbe na povale rozlial sa jasný lesk, a Julia sediac v jednej operadlovej stoličke, obzerala dva obrazy visiace na stene. Jedon vyobrazoval mladý pár po sobáši, z druhého ale usmievalo sa na ňu na jednej stoličke sediace malé dieťa.

Potom jej vystúpily slzy do očí.

— Bože môj, keď by aj v zime takto teplo svietilo slnko, koľko peňazí by sa mohlo usporiť na uhlí, petroleume... Keď by aj v zime bol býval takýto pekný čas, veľ by nebol umrel chudák môj muž a to sladké moje maličké... My chudobní ľudia nemáme peňazí, aby sme mohli zane kúpiť jaro, jako to robia bohatí páni...

A len plakala, jako hľadela na tie dva obrazy, visiace na stene.

Vtedy ešte obidvaja boli bohatí a milovali jedon druhého, a pozdejšie malé svoje dieťa. V tom sa sliala dovedna všetka ich blaženosť.

Teraz je úplne samotná. Na seba ponechaná musí žiť z tých pár groší, čo si zarobí so šitím, aby nejako vyžila a mohla opatrovať aj tie dva hroby tam von na cintoríne.

Ale aj šitie jej padlo veľmi ťažko. Jedon voz ju prešiel a zlomil jej ruku. Toto však všetko nebolo by bývalo zle, len aby nebola musela žiť v tej hroznej samotnosti. Dobrých susedov mala, nemohla sa žalovať, len samota bolela jej dušu. Aj veľ o tom rozmýšľala, že jako by mohla koniec urobiť trpeniu, keď rýchlo príde jedon malý hosť prez otvorené okno. Jako by bol vypukol z pozlátistého slnečného lúča, jedon malý, žltý, vtáčik. Rovno sadol na okenný rám a rýchlo sbieral tam pozostalé omrviny. Potom priletel na stól a vtedy Julia chytró zatvorila okno, žeby malý hosť nemohol ufrknuť. Ledva sa hýbala, aby neodplašila malého kanárika, ktorý sa cítil celkom domáco v izbe. Nepýtala sa, odkiaľ mohol prísť, či mohol byť, len na to myslela, že nakoľko môže ľutovať malého úskoka starý jeho gazda, veď každá ztrata bolí, keď je to aj jakákoľvek maličkosť, nech len bola milá.

Tomu sa tešila nekonečne, že v samote aspoň bude mať volakoho, čo ju svojim štebotaním rozveselí, ale potom vzbudil sa v jej duši lepší cit a slovo spravodlivosti to jej šepkalo, že tohoto malého vtáčka musí prinavrátiť predošlému jeho gazdovi. Rezhodla sa teda, že

pochodí celé mesto a bude sa dopytovať komu sa ztratil kanárik, ba že aj na policii oznámi celú vec.

A ako sa rozhodla, tak aj učinila.

★

So stiesneným srdcom čakala, kedy uplynie jedon rok a jedon deň. A vtedy potom blažene pobozkala malého vtáčka, ku ktorému sa neprihlásil starý jeho gazda a prejdúc termín, zostal jej právnou vlastnosťou.

Ešte ani klietku mu nekúpila, len slobodne ho nechala v izbe, aby povoľne mohol lietat a spievať.

Malý vtáčik natoľko už privyknul, že jej sadnul na plece a s malým svojim zobáčkom zachytil sa jej do vlasov a len vtedy ju pustil, keď mu dala cukru.

A Julia sa nenudila viac. Tiež sa vyprávala s malým vtáčkom a niekdy hlasitý smiech ozýval sa inokedy smutnou malou taňou. Blaženou sa cítila, že mala kohosi, ktorého mohla opatrovať, ošetrovať a keď bola od domu vzdialená, mohla na niekoho myslieť, či sa mu čo nestane? Vždy sa ponáhľala domov, žeby skoršie mohla vidieť svojeho súdruha, skrze ktorého opravdu blaženou a šťastnou sa cítila.

★

Jednúc potom traja páni hľadali Juliu na jej byte. Jedon mal hrbu písem pod pazuchou, druhí dvaja ale len tak prišli s ním. Ešte ani to nevedela, čo chcú, už veľmi sa naľakala, lebo šípila novšie nešťastie.

Pustila dnuká pánov, z-pomedzi ktorých ten prvý sadnul si ku stolu, rozostrel svoje písma, druhí dvaja ale hovorili, že čo má písať.

— Jedna posteľ, jedna kasňa, dve stoličky, jeden diváň (chybný), porcellánové riady, kuchynská kasňa, tri obrazy, jedna klietka s kanárikom...

Julia prestrašená vykrikla:

— Mojeho vtáka!... Ešte aj malého môjho kanárika mi odnesiete?...

Uchytila klietku a tak nariekala:

— Ale páni moji, ja som nenie dlžna nikomu. Môj muž leží mrtvý už šesť rokov, a ani on nebol nikomu nič dlžen. Keď mi aj vezmete pre tých 80 frankov všetko z mojeho bytu, tohoto kanárika vziať nedovolím. Toto je moja jediná potecha, to je moje dieťa, páni moji, majte milosrdenstvo!

Vtedy už aj susedia prišli do izby a všeliako na dušu chceli hovoriť exekútorovi.

— Kto nemá peňazí dlhy platíť, — riekla jedna úradná osobnosť — ten nech nedrží okrasu v izbe.

Exekútor si pohľadil dlhú svoju bradu. Vedel, že čo nadiktoval svojemu pomocníkovi, už nemôže ztiahnuť nazpät, a povedal:

— Veľmi ľutujem, páni moja, ale toto už nedá sa premeniť.

Tretí pán nepovedal ani slova, len počúval. Kanárik takto zostal v písme, a keď páni všetko vzali pod zátvor odišli.

★

Juliu veľmi bantovala táto vec, práve tak, jako aj jej susedov, ktorí nadarmo sa radili, nevedeli jej pomôcť, lebo toľkýto kapitál ani pri najlepšej vôli neboli vstave spolu sossieraf. V tom sa ale ustálili, že vtáka nedovolia odniesť, nech sa aj čokoľvek stane. To povedia, že uletel, nech ho tam hľadajú, kde im dobre padne, klietku ale skovajú.

Po ôsmych dňoch na novo sa dostavil exekútor, aby dal odviezť zapísané predmety.

Julia smutne povolila, nech sa robí čo chce.

Pisár rad-radom čítal jednotlivé posície:

— Jedna kasňa.

— Tu je.

— Jedna posteľ.

— Tu je.

— Jedon diváň.

— Tu je.

— Jedna klietka s kanárikom.

Hľadali všade, ale nikde ju nenašli. Vtedy predstúpila Julia s plačom a povedala:

— Uletel, páni moji.

Pisár vyskočil zo svojho miesta a obrátil sa k exekútorovi, hovoriac:

— To nenie pravda! Skovala ho!

Potom pýtal sa Julie:

— Viete, že preto môžu vás zavreť?

Susedia všetci stáli tam vo dverach a len toto posmelovalo úbohú ženu.

— Uverte páni moji, že pravdu hovorím. Zabudla som otvorené dverce na klietke a v jednom okamžení uskočil. Tu sú moji susedia, ktorí všetci môžu dosvedčiť, že sa tak stalo.

A tí aj všetci svedčili a obstali exekútora, ktorý ináče nepochyboval ani len na okamih, že Julia hovorí pravdu, ba videl jej na tvári, nakoľko je predesená. Prišlo mu do rozumu, že v deň popisovania povedal doma počas obedu históriu o kanárikovi svojej manželke, ktorá so sústrasťou poznamenala:

— Ozaj, prosím ťa, prečo odoberáte tej žene poslednú jej potechu, aj jediného jej miláčika? ... Ani nerozumiem, že prečo si ty exekútor? Zaďakuj! Všetci ľudia nás preklínajú.

Z očí Julie cícerkom tiekly slzy. Exekútor bol pohnutý až k srdcu nad jej biedou a zúfaním a pristúpil ku nej. Na minútu obrátil sa ku nej, ale ani slova nepriereknul, lež navrátiac sa ku pisárovi, vzal mu písma z ruky a taktó riekol:

— No teda, páni moja, veď ako ste vyplatila našu požiadavku, ďalej už nemáme tu čo hľadať. Dobrý deň!

Julia to myslela, že sa obráti okolo nej celá izba. Exekútor ale poslal všetkých von z izby a taktó prehovoril ku nej:

— Uspokojte sa dobrá pani. Však ja vyplatím vašu dlžobu. Nič vám nebude. Ale však ver máte malého priateľa, malého kanárika? Moja manželka bude celá blažená, keď jej rozpoviem dnešný prípad. Pán Boh s vami!

Julia tiež onemela od blaženosti. Len vtedy jej prišlo slovo na ústa, keď driečny exekútor už odišiel, bez toho, žeby mu mohla zaďakovať za dobrotu a milosrdenstvo.

Namiesto nej zaďakovali susedia.

CHÝRNIK.

Deň 20. septembra v Ríme. Roku 1870. dňa 20. septembra odobrali Taliani sv. mesto Rím pápežom a od toho času deň tento s veľkými slavnosťami a ešte s väčším hlukom a krikom slávia po celom Taliansku, zvlášte ale v Ríme. Aj tohoto roku nechybovaly tieto slávnosti, bo taliansky ľud — ako všetci neverci — ešte vždy nenahliadol, že to bola svätokrádež a lúpežníctvo, akého dopustili sa Taliani dňa 20. septembra roku 1870. proti pápežom a cirkvi katolíckej.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie Imrichovi Andreansky, sirote po nebohom učiteľovi sinelipovskom daroval 100 korún ku pokračovaniu v gymnaziálnych štúdiách a v muzikálnom vycvičení. Veľkodušný skutok tento nenie treba osobitne vychvalovať, bo sa on chváli sám. — Alexander Oppitz, farár v Nagymihályi vydržoval minulé dni 25-ročné jubiläum svojho vysvätonia za kňaza. Z tejto príležitosti kňazstvo okresu a veriaci obce prekvapili všestranne milovaného jubilanta slávnostnými ováciami. Osvietený pán biskup vymenoval ho za asse-sora sv. súdu. — Štefan Telegdi, farár z Detek vymenovaný je za farára do Szikszóva. — Tomáš Kovács, farár z Felsőocsvár na odpočinku, ktorý dakedy bol profesorom na košickej katolíckej präparandii, dňa 19. ho septembra zomrel v Budapešti. Mrtvolu jeho previezli do Magyar-Izsép, kde ju pochovali. V Pánu zosnulý veľiké zásluhy sebe nadobudnul ako farár a medzi iným zložil fundáciu na kapláňku svojej fary. Nech odpočívá v pokoji!

Oslobodoval vojakov z pod služby. Pred šiestimi rokami pri 71. pešom pluku slúžil privátny úradník Julius Hohenberg a jako kaprál pracoval v kancellárii pluku. Túto príležitosť použil ku tomu, že falšoval po diktovaní písané lajstre a taktó za niekoľko sto korún viac zámožných vojopovinných dostalo sa do náhradnej rezervy. Keď klamstvo vyšlo na javo, Hohenberg už neslúžil pri vojsku a tak jeho záležitosť dostala sa pred občiansky súd. Súdna stolica v Trenčíne Hohenberga pre falšovanie verejných listín odsúdila na 6 mesiacov do žalára. Kráľovská tabuľa v Prešporke ale trest povýšila na 9 mesiacov a tento výrok aj Kúria odobrila.

Ako svätí svoje narodeniny siamský kráľ? Z Homburgu, z tohto chýrečného nemeckého kúpeľného mesta sdelujú, že tam sa baviaci najpoprednejší kúpeľný hosť, siamský kráľ s veľkou slávnosťou oslávil tieto dni deň svojich narodenín. Za tri dni obyvateľstvo celého Homburgu pilo kráľovo pivo, domorodí práve tak, ako kúpeľní hostia. Krem piva každý dostal jednu sklenicu anglickej pálenky, jednu fľašku bieleho a jednu fľašku červeného vína; bola aj ľudová slávnosť a veľká hostina, na ktorú pozvali 600 osôb, medzi nimi aj berlínskych liferantov siamskeho kráľa. Na tejto veľkej slávnosti bolo osvetlenie a ohňostroj; ale nadovšetko najpeknejšie je, že pre chudobných mesta siamský kráľ udelil 25.000 mariek.

Chýry zo Spiša. V Šmeksi bolo do 6. septembra 4087, v Tátralomnici bolo do 10. septembra 1691 hostí. — V mesiaci auguste odviezli v celej stolici po železnici do iných krajov Uhorska 217 kusov rožného statku a 4 ošipané. — V meste Gčlniezbánya sa dňa 9. septembra 5-ročné dievča Jánovej Lindtnerovej natoľko popálilo, že na druhý deň zomrelo. — V Štvrtku behom jedného týždňa dva razy bol oheň; dňa 13. septembra 13 domov a 16 stodôl zhorelo a dňa 16. septembra znovu jedna panská stodola. — Ján Kapraltsik, okresný notár v obci Ragyócz dňa 16. septembra mal sobáš so slečnou Hermínou Czucker v Novej Vsi. — V obci Stracena dňa 13. septembra jeden voz zadlávil dva ročného chlapca Štefana Novotného. — V Kežmaru dňa 15. septembra v noci doteraz ešte neznámi zloděj ukradol z katolíckeho kostola tri cenné kalichy v Rákócovských časov. Z vyšetrovania vysvitlo, že zloděj sa večer musel dať zamknúť do kostola a v noci potom vylámal z vnútra dvere.

Strážmajster — vlamač. Veliteľstvo prešporského vozotajského pluku oznámilo budapeštianskemu hlavnému kapitanátu, že 31-ročný strážmajster pri vozotajstve Franc Wittek vylámal pokladnicu pluku a ukradol z nej 720 korún a potom ušiel. Policia hľadá strážmajstra.

Železničná katastrofa v Amerike. Z mesta Boston oznamujú: V blízkosti Kanaanu dňa 15. septembra ráno expressný vlak, chodiaci medzi Quebeckom a Bostonom srazil sa s jedným nákladným vlakom. Expressný vlak bol preplnený výletníkmi. Srážka udala sa pri jednej zákrute. Posiaľ vytiahli 25 mrtvol. Vyše 40 osôb bolo ranené. O život prišli cestovatelia sedeli zväčša v prvých dvoch vozňoch vlaku. Obidva rušne srútili sa z násypu. — Z Londýna o nešťastí sdelujú: Zo štyroch vozňov pozostávajúci expressný vlak jachal práve dolu brehom. Následkom srážky cestovatelia povypadávali z postieľ. Do prvého vozňa, v ktorom sedelo 90 osôb, vrazil vozeň s batožinou. Ťažký vozeň viacerým cestovateľom odtrhol hlavu a druhým dohrúžgal prsia. Po dvojhodinovej namáhavej práci podarilo sa oratovať 15 cestovateľov, ktorí síce utrpeli strašné rany, ale zato ešte žijú. Z prvého vozňa dovedna troch ľudí podarilo sa oratovať.

Požiar v Sabinove. Sdelili sme, že jedna časť Sabinova (Kisszeben, stolica šarišská) dňa 2. septembra zhorela. Ako teraz vysvitlo, oheň podložili. Vyšetrujúcemu sudcovi Emilovi Kochinovi, ktorý pretrhnúc svoj urlaub deň-noc stopoval podpalača, pomocou vojska a bedlivého stopovania pošastilo sa podpalača dňa 16. septembra zatknúť. Podpalač je jeden 19-ročný komínarský tovaryš, ktorý za dvanásť dní na siedmych miestach Sabinova podpaľoval.

Krvavá bitka bola dňa 12. septembra v kréme Jozefa Zimena v Neopaloch v Turci. Traja murárski pomocníci si pokojne upíjali, keď prišli do krémy traja juhási s tromi psami. Murári sa ozvali proti tomu, aby v miestnosti boli aj psi, načo juhási ich bez slova napadli. Murári, chcúce vyhnuť bitke, cez zadné dvere krémy odišli, aby si na svojom byte vo dvore ľahli. Lenže juhási bežali za nimi a do krvi ich zbili, tak že jeden z murárov len o niekoľko týždňov sa vylieči. Juhási boli natoľko odvážliví, že aj do krémy pospiechajúceho rychtára napadli, ale medzitým sa shrknúvši ľud ich chytil a odovzdal žandárom.

Zadusili ho na policii. V Paríži minulé dni istého Jeana Ithie-va zaviedli na jednu policajnú stanicu, Jean Ithie opitý ležal na ulici, policajti ho teda zodvili a zaviedli ho do dobročinného chládku. Jeana Ithie-va zavreli s jedným tulákom, s jakýmsi Alfredom Goubiranom. Keď ráno dvere väzenia otvorili, Goubiran nespozorovane sa vykradol a bez stopy zmizol. Dnu na zemi ležal mŕtvy Jean Ithie, na jeho hrdle vražedné prsty nechaly červené a svetlé flaky. Opilého človeka v noci Goubiran zahrdúsil. Zločinca večer chytili a na zodpovednosť ho vzali, že prečo zavraždil svojho spoločníka, Goubiran plecom mrdnul a toľko odpovedal, že zo sebaobraný to učinil. Opilý mu zavádzal, vždy kričal, vyhrážal sa mu a konečne ho aj chcel uderiť. Preto ho usmrtil.

Zhorelo sto ľudí. Z čínskeho mesta Šanghai dochádza chýr o úžasnej katastrofe. Parolod «Tafumeru» od mesta Čingkiangu na tri míle sa chytila a zhorela. Zpomedzi cestovateľov údajne sto ľudí zhorelo. Čingkiang je neďaleko od Šanghaiu v blízkosti ústia rieky Janček-i-ang. Je sídelným mestom čínskej missie a jedným z najvýznamnejších vývozných prístavov čínskej ríše.

Lapený vreckový zloděj vo Viedni. Vo Viedni minulé dni zatkli jedného vreckového zlodēja, keď eheľ práve jednému mužskému potiahnúť hodinky s retiazkou. Policia ustálila, že zloděj je totožný so známym budapeštianskym vreckovým zlodějom Desiderom Weiszom. Desider Weisz je synom zlopovestného vreckového zlodēja Leopolda Weisza, ktorý tridsať rokov zo svojho života strávil v rozličných žalároch. O Weiszovi, ktorého vo Viedni chytili, je ešte známe, že v Laudonulici v Budapešti mal skvostne zariadený byt a polícia asi pred dvoma rokmi celú svadobnú spoločnosť — jedno z Budapešti vypovedané dievča, jej mladoženicha a «dobreznámu» svadobnú družinu — odprevadila na kapitanút pre vreckovú krádež.

Špinavé záležitosti talianskych socialistov. Rimské časopisy obsirne sa zaoberajú so špinavými záležitosťami vodcov talianskej socialdemokratickej strany, ktorých teraz odhalili. Socialdemokrati zaviedli tri väčšie sbierky, ale nasbierané peniaze v rukách vodcov a pokladníkov socialdemokratickej strany zmizly. Nedávno utvorila sa v Ríme kommissia, ktorá zaviedla sbierku, aby mrtvola počas grécko-tureckej vojny padlého garibaldistu Juraja Troja dovezená bola do Talianska. Na tento cieľ nasbierala sa väčšia summa, lenže pokladník socialdemokratickej strany s väčšou čiastkou peňazí uvrzol a tak zemské pozostatky hrdinského garibaldistu nemôžu byť donesené domov. Z ostavších peňazí chceli postaviť sochu, no medzitým aj tieto peniaze zmizly. — Časopis socialdemokratickej strany zaviedol sbierku na podporu vdovy vodcu republikánskej strany Comoliniho. Jedon socialdemokratický vodca použil skvelú príležitosť a aby aj seba podporil — pojal si vdovu Comoliniho za ženu. Vítečného muža vylúčili zo strany, ale zato socialdemokratická tlač prípad ten zamlčala. — Tretia sbierka bola tiež cieľom podporovania istej vdovy zavedená. Peniaze dotiaľ manipulovali, kým ich tajomník výboru nestrovil. Odhalenia budia v kruhoch talianskych robotníkov obrovskú rozhorčenosť. — Uhorské robotníctvo je slepé a nevidí, ako ho židovskí vodcovia naparad obkrádajú.

Vlámali sa do blázince. Kočíš Ján Mikoleza, ktorý za viac meciacoa bol v blázinci na Leopoldovom poli, keď sa vyslobodil z ústavu, odhodlal sa, že príležitostne obkradne opatrovateľov choromyseľných. V sobotu dňa 14. septembra v noci aj uskutočnil svoj úmysel. Po polnoci vkradnul sa cez malú bránu do blázince, otvoril šatnicu ošetrovateľov a odtiaľ všetko čo mohol ukradol. Zlodej ale nemal šťastia, lebo ho tade idúci policajt zbadal, keď cez plot prehadzoval baliky. Policajt pomocou jedného poľného hájnika preškriabal sa cez plot a zlodeja chytil. Miholeza na policii sa priznal ku krádeži a súčasne vyznal, že nedávno za viac mesiacov sám bol v blázinci. Posadili ho do chládku.

Lúpežný útok cigáňov. Z Levíc píšú, že tam minulé dni popoludní obyvateľa z obce Felsőbaka Martina Gábora, ktorý so svojou deérou a synovcom z jarmoku šiel domov, na konci mesta napadla jedna cigáňska banda, v ktorej bolo viac mužských a zien. Cigáni chceli ozbiť Gábora. Policajný strážmajster Ján Uhrík ale prekazil lúpež cigáňov. Pomocou okolo idúcich ľudí vyjmúc dvoch pochytal cigáňov, ktorí ťažko ranili Gábora a jeho synovca. Menovite Martin Gábor je tak nebezpečne ranený, že sotva ostane pri živote.

Árendátor — podpaľač. Zo Szolnoku sdelujú, že Jakuba Ehrlicha, ktorý je prenajimateľom panstva v obci Besenyszög, predošlý týždeň zatkli a odprevadili do väzenia kráľovského fiškalátu, lebo ho upodozrievajú, že podpálil taňu. Árenda Ehrlicha teraz vypršala a v smysle smluvy árendátor povinný je budovy nachodiace sa na panstve alebo predať alebo odniesť. Ehrlich nevedel od patričného panstva novú árendu dostať a staviská nový

árendátor nechcel prevziať. Pri ohňopolicajnom vyšetovaní ustálili, že budovy podpálili a dľa vyšetovania je pravdepodobné, že ich Jakub Ehrlich preto podpálil, aby cestou poistenia dostal odškodné.

Zriedkavý prípad. Minulé dni jednemu zámožnému gazdovi v Hrnčiarovciach (pri Trnave) otelila sa krava a troma úplne vyvinutými telcami prekvapila svojho gazdu. Celá obec hrnie sa do maštale gazdu obdivovať trojčatá.

Nová baňa na železo. Z blízkosti Zvolena a Šliača našli železnú rúdu. Rúdu preskúmali a ustálili, že obsahuje 60—70 percentov železa. Právo kutania si už zadovážili. Dľa chýru tvoruje sa jedno consorcium, ktoré tam mieni postaviť väčší priemyselný podnik.

HOSPODÁRSTVO.

O stave úrody.

Dľa úradných zpráv referentov ministerstvu orby do 15. septembra poslaných, poľné hospodárstvo nachodí sa u nás prítomne v nasledujúcom stave. Po niektorých krajoch pršalo, ale len od 4. do 6. septembra. Noci byly chladné, miestami — ako vo Spiši — byly aj mrazy. Suché počasie nakoľko bolo osožné tým, čo mlatbu ešte nezakončili, tak škodilo zahradným zeleninám, vývinu repy a kapusty. Roľníci pre suché počasie len ťažko mohli orať a zaostali so sejbou ozimín. Miestami zasiata repica potrebuje čoskoro dažde. Dľa úradných zpráv výsledok tohoročnej poľnej úrody je nasledujúci:

Pšenica.

Ozimná a jarná pšenica zasiata bola na ploche 5,522.544 katastrálnych jochov. Dľa priemerného výsledku mlatby donáša jeden katastrálny joch 5.87 metrických centov. Urodilo sa teda pšenice súhrnom 32.44 millionov metrických centov. Predošlého roku urodilo sa na 6.21 millionoch jochov 53.73 millionov metrických centov pšenice.

Raž.

Ozimnou a jarnou ražou zasiata plocha obnášala 1,797.569 katastrálnych jochov. Joch dáva priemerne 5.86 metrických centov. Urodilo sa teda raže súhrnom 10.53 millionov metrických centov. Laňajšieho roku urodilo sa raže na 1.98 millionoch jochov 14.15 millionov metrických centov.

Jačmeň.

Jačmeň zasiaty bol na ploche asi 1,947.250 katastrálnych jochov. Joch dáva priemerne 7.18 metrických

centov. Urodilo sa teda jačmeňa súhrnom 13·99 millionov metrických centov. Predošlého roku bolo jačmeňom posiate 1·85 millionov jochov a urodilo sa jačmeňa 15·18 millionov metrických centov.

Ovos.

Ovsom zasiata bola plocha 1,491.230 katastrálnych jochov. Joch dáva priemerne 6·18 metrických centov. Ovsu urodilo sa teda súhrnom 12 millionov metrických centov. Laňajšieho roku posiate bolo ovsom 1·81 katastrálnych jochov a urodilo sa 12·73 millionov metrických centov.

Kukurica.

Kukurice vysadili na ploche 4,590.473 katastrálnych jochov. Od jocha rátajú úrody 9·53 metrických centov. Súhrnom očakávajú 43·80 millionov metrických centov úrody kukurice. Lanského roku urodilo sa kukurice 41·38 millionov metrických centov.

Zemiaky.

Včasné fajty zemiakov už vykopal. Daly dobrú strednú úrodu. Neskoršie fajty potrebujú dážď. Zemiakov bolo vysadené asi 1,021.185 katastrálnych jochov. Od jocha očakávajú priemerne 43·74 metrických centov. Urodí sa teda zemiakov súhrnom asi 44·83 millionov metrických centov.

Zeleniny a iné.

Zahradné zeleniny, kapusta, cukrová a krmna (futrová) repa, ako i krmne siatiny a lúky pre suché počasie sa slabo vyvíňovali, úroda je slabá, ale čo sa týče jakovosti, dobrá. Dohán soberajú; dal strednú a miestami slabú úrodu. Vinice dobre zrejú; pre suchotu ale dajú menšiu úrodu, než sa očakávalo, ale čo sa týče jakovosti hrozna, je dobrá. Ovocné stromy daly veľmi slabú úrodu.

DOPISY.

Preserany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

Dňa 3. septembra nám pochovali v Kis-Várade nášho duchovného otca Michala Roszival. Bol chorý už vtedy, keď pred tromi rokmi sem bol prišiel. Od tej doby väčším dielom po kúpeľoch chodil. Vo všetkom ho zastupoval náš, už asi od 20 rokov tu účinkujúci, pán

kaplán Štefan Chorvát, ktorého milujeme, ktorý sa o nás otcovsky stará, ktorý veľa pracuje. Len škoda, že je pre náš ľud pridobrym; mädom sa nenechajú pochytat všetky muchy, daktorej aj octu treba dopriať. Mnohí hovoria, že on dostane túto faru od slávnej kapituly ostrihomskej, no ale najpravdepodobnejšie to tak bude, že čermanský pán dekan a farár príde sem, ktorý čo príkladný a horlivý kňaz, prísny človek a široko-ďaleko chýrečný kezaťel by nám bol veľmi vítaným. My sa aj modlíme na tento úmysel. Lebo sme veru veľmi na seba nechani.

Nenie tomu dávno, že v jednom roku tu prišlo 10 nezákonných detí na svet. To v inej farnosti sa nestane ani za desať rokov. Potom aj krivonosích je tu do vôle. Keby sme mali čítací spolok, by sme sa po krémách netĺkli po nedelach. Aj dobrých mravno-náboženských spisov sa tu málo číta, nemá ich kto rozširovať. O siedmom príkaze majú daktori tiež veľmi slabý pochop, domnievajú sa, jako bezbožní socialisti: Čo je tvoje, je aj moje.

Úverkový spolok máme síce, lenže na jeho čele sa nachádza civilny pán farár, ktorý — buď mu ku česti povedano — každé nedelňajšie odopoludnie obetuje a venuje tomu spolku, aby ľud nemusel byť utisnutý na nemilosrdnú pomoc úžerníkov, ktorých väčšinu obrezanci tvoria.

Dovolíte-li, druhý raz vás s dlhším dopisom navštívím. S Bohom!

Šiška.

Velké Oblokovce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kreštane».

My sa tu za chrbátom sveta nachádzame, ďaleko od železničnej dráhy, ďaleko od fary a od kostola. Preto ale sme my dosť tichí a krotkí ľudia, vyjmúc istú časť mladíkov, ktorým dakedy sliny tečú za cudzím ovocím a za nočným túlaním. Aj títo by zkrátli, keby im žandári dakedy šaty vyprášili žilou.

Gazdov je tu tak málo, žeby ich človek na prstoch mohol počítať. Náš rychtár Miško Hubinsky už vyše 30 rokov spravuje našu dedinu. V poslednom čase začínajú už aj sluhovci vstupovať do Spolku sv. Vojtecha. Korheľov je tu veľmi málo a aj na tých ukazujú deti posmešne prstom. Žida netrpí v obci slavné panstvo baróna Stummera. S Bohom.

Hofer.

Nitrasulany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kreštane».

Z našej obce, čo pamätám, ešte sa doposiaľ nikto neohlásil v našom «Kreštane». A veď ani my nespíme vo dne, v noci. Aj u nás je to tak, jako inde, že reči sa hovoria a chlieb sa jie. Pred týmto tu boli dve de-

diny: Malé a Veľké Sulany, a pán hlavný slúžny proti vôli občanov sosobášil tie dve obce. Aspoň on je tomu príčinou. Ale mu to draho prišlo; my sme mu zasolili. Nechce ísť do penzie a predsa musí ísť na odpočinok. Nebudeme plakať za ním.

Úrodu sme mali výbornú, daktoré gazdinky už aj koláče pečú z novej múky, pričom si spievajú: «Prvý je chlieb, potom sú koláče, — a na konci sa rýchle pri muzike skáče.

Farára nemáme. Keď je nám ho treba, od Šuranky si ho požičiavame. Pánov nenie u nás. Dvaja Nemci síce kúpili tu majetok; lenže jednemu z nich tak sa krútily kolesá nazad, že vygazdoval od piatich k ničomu. Aj strieľať tak dobre vedel, že miesto jarabice chlapca fligloval. Hja, s flintou pozorne treba zachádzať. Krivonosého tu nemáme ani jedného; skle párom ako i krémárom je kresťan Gráčik, ktorý sa tak obracia okolo obchodu, jako dievka pri muzike.

S Bohom!

Ján Klepal.

Nagysáros.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Treba mi na vedomie dať kresťanskému obecnstvu, že naša kresťanská ľudová strana ustavične sa organizuje v sabinovskom okrese a chystá, aby keď príde voľba nebola prekvapená, ako v minulých časoch, lež aby náležite usporiadaná a hotová bola do volebného boja. Činí toto cieľu primerane skrze vydržiavanie ľudových shromaždení. Takéto shromaždenie vydržiavané bolo nedávno, 18. augusta, v Miklósvágási, predtým v Hrapkove, Szinnye a Nyarsanogh. Včul zase ako v stredíši sabinovského okresu veľké ľudové shromaždenie vydržiavané bude v Nagysárosi.

Ako počúvame krajinskí vyslancovia a stoliční vodcovia kresťanskej ľudovej strany rečníť budú na tomto shromaždení o veľmi vážnych predmetoch. S túžebnosťou očakávame týchto pánov, aby nás potúžili a potvrdili v našom predsavzatí a aby poučili všetkých čo doteraz slepo blúdili, alebo neboli ešte dostatočne osvetlení. Z bohatého programu tohoto ľudového shromaždenia presvedčí sa každý, že medzi všetkými politickými strankami výlučne kresťanská ľudová strana pracuje opravde za blaho pospolitého ľudu. Pri predošlých voľbách väčšia polovička našich voličov, tak občanov, ako mešťanov nehlasovala na kandidáta kresťanskej ľudovej strany, teraz ale s radosťou počúvame, že aj títo všetci prihlásia sa ku našej kresťanskej zástave. Medzi naším národom panuje totiž veľká oduševnenosť za našu kresťanskú stranu a ku našemu shromaždeniu chystá sa prísť všetko, čo len môže.

Aj radíme, aby sa čím viacej národa u nás shromaždilo. Nech nikto nešahuje ten kúsok dráhy, zaslúži to bohatý program našeho shromaždenia a odmenu za svoj trud najde každý v tých krásnych a veľavý-

znamných rečiach, ktoré tu z úst vyslancov a vodcov kresťanskej ľudovej strany odznejú.

Nech teda ku tomuto ľudovému shromaždeniu dňa 29. septembra príde ku nám každý, čo len prísť môže.

Šarišan.

Záhuba našeho ľudu.

(Pokračovanie.)

Našemu ľudu nadovšetko chýbuje peňazí. Poľní hospodári, ako aj naši remeselníci ani len pohnuť sa nevedia bez groša. Naši starí povedali voľakedy: človek bez peňazí je hotová opica. Ako v mnohom inom, zarovnak i v tomto mali pravdu naši predkovia. Ku zveladeniu ľudu v polovici minulého stoločia šľachetní ľudomilovia dali sa zakladať peňažné ústavy, sporiteľne, špárkassy. Bola to skutočne vznešená myšlienka. V takýchto peňažných ústavoch totiž dostať mal roľník, remeselník, kupec požičku na malé úroky. Tí zase, ktorým ležaly doma hotové peniaze bez osohu, mali príležitosť vložiť ich na úroky v peňažných ústavoch, čo povzbudzovať malo obecnstvo ku sporivosti a prispievať takto ku hmotnému blahu všetkých kruhov obecnstva krajinského. Sotva ale vznikly spomenuté peňažné ústavy, ktoré len k dobrému pospolitého ľudu založené byly, hneď sa vrhlo na ne židovstvo. Peňažné ústavy rástly všade ako huby po daždi. Takmer po všetkých mestách a mestechkách vidíme teraz špárkassy, banky a podobného druhu ústavy s tými najpeknejšími menami. Tieto ústavy ale sú viacej na škodu ako na osoh našemu ľudu. Prečo?

Správcovia, teda páni direktori týchto ústavov sú naporad bohatí židia, kupci, alebo statkári židovskí. Akcie, účastiny skoro všetkých peňažných ústavov v krajine nachodia sa s malými výnimkami v rukách židovských. Sú v krajine špárkassy, v ktorých na akcie platili pôvodne 50 zlatých, teraz ich predávajú po päť a šesťtisíc zlatých. Ako je to možno, že tieto akcie behom dvadsať alebo tridsať rokov tak vysoko v cene poskočily? Nuž, kresťanské obecnstvo ako keby ho bol daktó najal, nosilo svoje usporené peniaze do sporiteľní. Páni direktori gazdovali a špekulovali s týmito peniazmi svedomite, alebo nesvedomite, lež vždy tak, aby ony vysoké dividendy donášaly akcionárom. Zo sporiteľne

majú teda najväčší ošoh len akcionári. Čo má z toho ľud? Aký ošoh majú z toho naši malí roľníci, kupci alebo remeselníci?

Veď ale cieľom všetkých peňažných ústavov je, aby peniaze na úroky dávaly obecnstvu. Aj ich dávajú. Lenže pritom prevádza sa tá najhroznejšia úžera. Kým roľník, rozumie sa na jeho nemovitost' a na intabulláciu dostane požičku v sporiteľni, aj nohy si zoderie. Napokon keď horko-fažko voľačo dostal, narátajú mu pri tom také veľké kelčíky a tak vysoké úroky, že i tú hodinu preklína, keď mu na myseľ prišlo od špárkassy peniaze si vypožičať. Smutný koniec takýchto špárkassových požičiek je obyčajne ten, že keď hospodár nevie na čas zodpovedať svojej povinnosti, zavesia mu na krky pravotu, exekujú, odpredajú ho a majetok jeho prejde do rúk židovských. Tá hrozitánska úžera, akú prevádzajú v mnohých peňažných ústavoch je ozajstná záhuba ľudu.

Naše peňažné ústavy, ako ich vidíme v mestách a po okolí v krajine snáď sú na pomoci našim kresťanským kupcom a remeselníkom? No, ja bych rád videl takého kresťanského malého kupca alebo remeselníka, ktorý už dostal požičku v špárkasse, kde v direkcii samí židia sedia! Požičiavajú oni peniaze, ale len židovským kupcom a remeselníkom. Kresťan môže mať káventov kresťanských ako prstov na ruke, požičky nedostane. Jestli ale áno, to mu táto požička na celý život krky vykrúti. Hrozná úžera akú páchajú v našich sporiteľniach, je záhubou nielen pospolitého ľudu, lež nadovšetko našich malých kupcov a remeselníkov.

Proti tejto záhube treba ale brániť obecnstvo kresťanské. Najbezpečnejšiu obranu oproti úžere má náš kresťanský ľud v úverkových kresťanských spolkoch. alebo v takých peňažných ústavoch, ktoré si ľud sám zakladá a kde dľa stanov v direkcii nemá miesta židovstvo.

(Pokračovanie nasleduje.)

Spisy redakcii zaslané.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Slovenský divadelný ochotník. Usporaduje A. Halaša. Sväzok XXVIII. *Soľ nad zlato.* Slovenská povest v 6. obrazoch od V. B. Plumlovskej. Preložil Andrej Halaša. Turčiansky Sv. Martin. Tlačou a nákladom Kníhtlačiarkeho účastinárskeho spolku. 1907. Spevy upravil Bl. Bulla. Sirán 64. Cena 60 hal.

K povšimnutiu. Dňa 3. septembra odcestovalo vyše 100 pútnikov do Svätej Zeme, ktorí ta už aj šťastlivo dorazili. Je ale veľký počet takých, čo z rozličných príčin nemohli účasť brať na tejto prvej ceste. Niže podpísaný podnik ako riaditeľstvo púte do Svätej Zeme, na 25. novembra sriaďuje pre týchto druhú krajinskú púť, pri ktorej do ohľadu berúc aj chudobnejšie triedy, pošastilo sa pre tieto vyjednať mimoriadne výhodné ceny, tak že bárs komu umožnené je súčasťniť sa na druhej krajinskej púti do Svätej Zeme, jejžto programm podávame s týmto v nasledovnom. — **Smer cesty:** Budapest—Belgrád—Sophia—Konštantinopol—Smyrna—Beyrouth—Jaffa—Jeruzalem a zpiatky. — **Odchod** dňa 25. novembra roku 1907. — **Návrat** dňa 21. decembra roku 1907. — **Ceny súčasťnenia:** Loď a železnica: I. trieda 900 korún, II. trieda 700 korún, III. trieda 350 korún so zaopatrením. Paluba III. trieda 230 korún bez zaopatrenia. — Podrobným programmom ochotne posluži riaditeľstvo púte do Svätej Zeme. *Uhorský cestovný podnik úč. spol.* Budapest, IV., Eskü-ut 3.

Pri chodení do školy je to dozaista súrne, ba i spomenutia hodné, že aby sa deťom, ktoré sú pochopným námahám vystavené mnohoroáz, a tak počas takýchto nesmieme im dopúšťať ešte taký nápoj piť následkom ktorého oslabujú nervy a škodlivé sú na zdravie. Ku takým patrí podľa alkoholu v prvom rade bobková káva, ktorú dľa nariadenia jedného chýrneho lekára deťom v školskom veku sa nachádzajúcim na žiaden pád dávať nesmieme. Ono je vôbec ani nenie zapotreby. Kathreinerova Kneipp-sladová káva je jeden zvláštny dodavok ku bobkovej káve! Jednoduché dohotovenie tak málo unavnosti dáva každému jednemu, že nám už i jej vyhotovenie o mnoho milšie padne. Kathreinerova Kneipp-sladová káva je veľmi znamenitá k stravovaniu, rozmnožovaniu krve, posilňovaniu a obsahuje v sebe následkom svojho zvláštného dohotovenia veľmi dobrú vôňu a znamenitú chuť kávovú, na ktorú sa každý ľahko navykne. Na každý pád je potrebné dať pozor pri nakúpení na všeliaké naničhodné napodobneniny. Teda si vždy žiadajme výslovne «Kathreinerovu» a prijmime len zatvorené, originálne balíky s menom a obrazom Kneippa, farára, ako ochrannou známkou.

Odkazy redakcie.

P. St. P. Článok sme vďačne prijali. Uverejníme v najbližšom čísle.

P. Dopisovateľ. L. Veľmi nám je ľúto, že sme článok v terajšom čísle uverejniť nemohli. Keď zaň da-

kujeme, prosíme spolu o trpezlivosť, kým vyjde najbližšie číslo.

P. Dopisovateľ. Schranton. P. A. Na dopise do vašej muchotrávky podpísal ste sa: Rim. kat. slovenský kňaz. Nehaňbíte sa sveta? Alebo aj tento dopis fabrikovali v redakcii tej, v tomto ohlade až veľmi známej muchotrávky?

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 24. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tíšská K 21·25—23·20, stolnobelehradská K 21·85—22·80, peštianska K 21·55—23·00, bášska K 22·35—23·10. — *Raž*: prvotriedna K 18·90—19·10, druhotriedna K 18·75 do 18·85. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15·55—16·75, druhotriedny K 15·35—15·55. — *Ovos*: prvotriedny K 16·50—16·60, druhotriedny K 16·10—16·40. — *Proso*: K —. —. — *Kukurica*: Kor, 13·50—13·70. — *Repica*: K —. —. —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18·00	17·60	17·10	16·70	16·10	15·70	15·30
		č.	7	7½	8		
		K	14·50	13·30	9·70		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7·10, hrubé K 7·30.

Ďatelinové semä: čistené K 134·00—142·00, lucerna čistená K 116·00—120·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·20—4·30, žlté K 4·80—5·00 za 100 kilogr.

Strova: Fazula veľká biela K 18·50—19·50, miešaná strakavá K 14·00—15·00. — **Hrach**: nelúpaný K —. —. —, lúpaný K —. —. —. — **Šošovica**: čistená K 50·00—75·00. — **Konopné semä**: K 26·00—27·50. — **Mak**: K 80·00—82·00. — **Rasca** (kmín): Kor. 85·00—. —. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 00·00—00·00, srbské (100 kusové) K 00·00—00·00.

Lekvár: srbský K 00·00—00·00, slavonský K —. —. — do —. — za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 40·00, fiumánsky White-Star (***) K 33·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 76·00 do 76·50, kockový K 78·00—78·50, žltý K 76·00—76·50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 155·00—156·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 130·00—131·00, 3-kusová K 132·00—133·00. vidiecka K —. —. — za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 161·50 do 162·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 52·00—53·50.

Vajcia: prima uhorské K 82—85, podležšie K 80 do 82 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·20—2·60, k vareniu K 1·40—1·60 syr 12—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1·50—1·60 kilogr.; kurence k smaženiu K 1·30—1·50, kurence k pečeniu K 2·00—2·60, sliapky na polievku K 2·70—3·00 za jeden pár.

Na predaj

Majetok ležiaci v Nemes-Ludrove na pol hodiny od Ružomberku (stol. Liptov.) pozostáva 51 katastrálnych jochov. 47 jochov obnášajú role. 2 jochy zahrad a 2 jochy pasienky. Na majetku stojí 8 stavani. Na dotazy ochotne odpovie a vysvetlenie dá **Štefan Rakovszky**, Liptó-Nagy-Selmec.

Darmo a franko

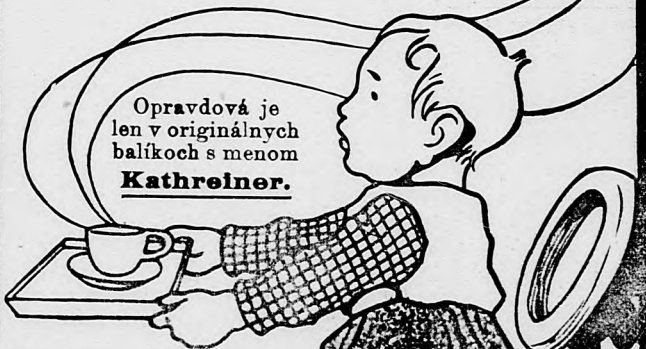

posielam na žiadosť moj cenník s viac než 8000 obrazmi rozličných solidných nástrojov hudobných. Cis. a kráľ. dvorný dodavateľ

Ján Konrád

vývozny dom hudobných nástrojov Brúx č. 487. (Čechy). — Školské husle bez sliacka K 4.80, 5.50, 6.—, 7.60. K tomu sliacok K —.80, 1.—, 1.80. Citary. harmoniky atď. na sklade. — Riziko vytvorené! — Výmiena povolená alebo navratenie peňazi.

*Poviete moje tlsté lica, lica—
a som malý chlapec predra.
to len - ktorá duša by sa nardala:
• Kathreinerova Kneipp-sladová
káva 'švicma'!*

Opravdová je len v originálnych balíčkoch s menom **Kathreiner.**

Tá silná bôbková káva nemá sa piť bez nemišania!
Kathreinerova Kneipp-sladová káva sa jedine dokázala zanjlepšidodavok, ktorý ľahko stravu, posilňuje a zdravou činí krv.

Deti sa majú len na **Kathreinerovú** navykať.

Veľmi pekná ozdoba!

Zaznačená vzorka.

Zákonná ochrana.

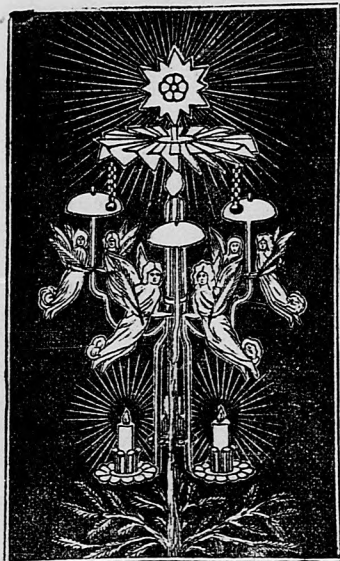
Najkrajšia ozdoba vianočného stromu

mnou opravený

I. čísla blisklavy anjel zvonček k vianočnému stromu.

Celkom z kovov, 6 pozlátených anjelov, 30 cm. vysokých. Záruka za dokonale dobré pôsobenie.

Dá sa hneď upevniť na najmenšom a najväčšom vianočnom strome. Na stôl postavený dá sa upotrebiť ako stolový zvonček. Postavený na teplé kachle účinkuje aj bez plameňa sviečky. Teplô troch sviec pohne hýbajúce sa kolečka stroju a kroz tri opravené ocelové paličky udrú na tri zvončeky dajú príjemný strieborný zvonový hlas mladých i starých pozvudiac k vianočnej pobožnosti. Cena s obalením a úpravou za kus kor. 50.

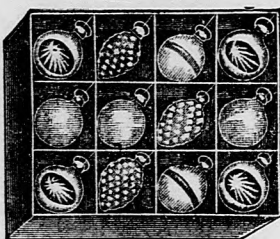
36 kusov kor. 57.50

50 kusov kor. 77.50

3 kusy kor.	4.25
4 " "	5.50
6 kusov "	8.-
9 " "	12.-
12 " "	15.-
24 " "	29.-
36 " "	43.50
50 " "	50.-
100 " "	112.-

2. čísla ten istý anjel zvonček ku vianočnému stromu v najfajnejšom a najkrajšom niklovanom vystavení krútenými zvončkami, s tromi krásne skveľucimi sa striebornými lamettkvetami, ktoré vo zapolení sviec zazačno krásne paprsky vyľučujú. — Cena v balíku s úpravou upotrebenia za kus kor. 2.-

3 kusy kor.	5.50
4 " "	7.25
6 kusov "	10.50
9 " "	15.50
12 " "	20.25
20 " "	39.50
100 kusov kor.	150.-

kartone-K — 58. Svetníčkov tucet K — 50.

Najnovšia ozdoba vianočného stromu zo skla!

12 kusov vyberateľných dľa veľkosti a vystavenia predmetu K — 40, — 60, — 70, — 80, 1.—, 1.20, 1.50, 2.—, 6 kusov v zaobalení dľa veľkosti prevmetov K — 75, — 90, 1.—, 1.20 Lametta (anjelské vlásy) zo striebra alebo zlata, obálky po K — 10. — Orechový drôt 100 kusov K. — 20. Sklené guľkove retiazky 1 1/2 m. dlhé dľa veľkosti guľiek K — 90, — 95, 1.20, 1.40. Malé sviečky k vianočnému stromu, 24 kusov v kartone K — 50, väčšie 15 kusov v

Každý ctený odberateľ. Ktorý od 1 septembra do 30. novembra vliste objedná u mňa na raz tovaru v cene aspon do 40 korun ako vianočnú odmenu dostane ovo mna zdarma 4343 čísla alarmbudič hodiny s ožiarenými vnoci číslíčkami.

Vianočná odmena.

Vymienka je dovolená peňaze sa tiež navracaju riziko je teda vytvorené. Tovar sa rozposiela s poštovou dobienkou alebo pri predbežnom doposlani peňazi. Objednat najlepšie je na postovej ponkázke, alebo v liste s poštovou dobienkou. Pri objednaní v liste treba označiť či sa žiada zasielka s poštovou dobienkou alebo či sú peňaze užodoslané s poštovou poukazlou V zájme každého objednávateľa teži, objednanie previesť, do 15 decembra poštovou úrad pre veľký obchod nenie v stave zasielky vždy na čase vybavit.

Objednavky za včasu treba poslat.

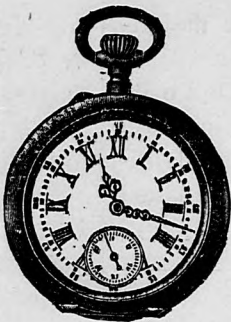
Na prvo fabriku hodin Ján Konrád čis. a kr. dvorný liferant Brůx 1999 (Čechy).

Prosíme žiadať si náš hladný cenník s viacej než 3000 vyobrazemiami, ktorý každému ocholne zdarma pošleme.

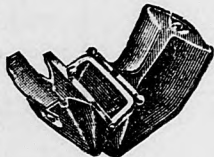
Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný sys. tem Roskopf patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikol remontoar K 7.

I. hodinová fabrika čis a k. dvorný doposielateľ

Hans Konrád Brůx No. 400 (Cesko.)**5 korun**

pôvodné švajcarské Roskopf stroju, privilegované anker remontoir-hodinky s masivnou začlonou struny. Svajcarske anker dielo s olovemon ochrannou znamkou v niklovej obalke so šarnir prikrivkou (odinky idu 36, nie 12 hodin) s peknými pozlátenými ručičkami najpresnej vyskúmané so zarukou 3 rokov kus po K 5.—, 3 kusy K 14.—. Ručičky na minuty K 6.—, 3 kusy K 17.—. V cenniku veľký výber.

7223 čísla tobolka na peňaze kus z jasno tmavej saffian kožky s tobolakou na drobné peňaze, štyri oddiely, s niklovou zátvorkou 9 cm. dĺžky, 6 cm. šírky K 1.50

7202 čísla locná dobrá tobolka na peňaze kus z dobrej hladkej kožky, s pevnou koženou zátvorkou, 4 oddiely, s tubolkou na papierové peňaze s 3 zátvorkami 9 cm. dĺžky 6 cm. šírky K 1.35.

Lepšie tobolky na peňaze K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 a vyše.

Prosíme žiadať s cenníky

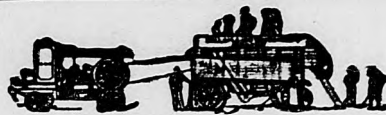
!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!
Ludvik Kállai motor dielňa**Budapest, VI., Gyár-u. 28.**

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktież**elektrické benzinlokomobil stroje ku mlathe**

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!**!!! Jedina novota !!!****!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!**

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-kradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

U. p. pátrov Karmelitov v Budapešti možno si objednať nasledujúce k pobožnosti patriace veci:

1. Modlitebnú knižku: «Brezňové Kvetý malému Ježiškovi»; viazaná vkusne, za 60 hal.
2. Modlitebnú knižku: «Svätý Anton Paduanský» pekne viazaná; 60 hal.

Krom toho:

Rozličné sv. obrázky; vianočné Ježiškové vyobárazenia, rozličné fajnové francúzske obrázky pátričky; agnústeky; križe K postaveniu i k vyveseniu; malé križiky s ebenovými vkladkami na ružence; škapuljare.

Karmelitský špiritus! Liek!

Je to vynález pátrov Karmelitov, ktorí ho od nepamäti vyrábajú. Inde ho čistý nedostať.

Je to liek proti hlavyboleniu, kašlu, srdce-klopanich, hodolným horobám, boleniu zubov, čriev? proti trhaniu v ušiach, kroničnej nátehe, proti neprijemnému dechu, bolavčinu nosu, slabosti očí, lámkovému trhaniu, boleniu krku, žalúdka. — Upotrebiť ho môže s úspechom, kto má náchylnosť na zamdlievanie, kto ťažko dýcha, kto sa nečistým nástrojomporanila koho jedovatýchrobáky poštipalý na vany, na nymývanie úst a zubov.

Cena jednej sklenice 70 hal. Rozposiela sa len po 3 fľaškách.

Adressa:**Karmelitazárda, Budapest, VI. Huba-u. 12.**